

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Elmélkedések az ifjúkori büntetéseken ellen követett eljárásokból.

Ira: *Étes Mátyás.*

A büntetés nevelői között fontos szerepe van a *foghazbüntetésnek* is. Háromféle szabadságvesztést ismerünk, ezek: a rabszolgaság, száműzetés és a fogház. A javító-intézeteket nem számítom, mert ezeknek inkább nevelői hivatásuk van.

A rabszolgaság ma már ismeretlen a civilizált államokban; a vadaknál és indochinai törzseknel azonban ma is találkozunk vele.

A száműzetés is egyike a legerősebb és legelterjedtebb büntető eszközöknek; ma azonban már csak Franciaországban (deportatio) és Oroszországban (Sziberia) van érvényben.

Ifjaknál ez a büntetés nem alkalmazható, mert nem racionális dolog szellemi és testi kifejlődésük előtt őket családi környezetükből kiragadni. Egészen más elbírálás alá esik azonban a *bizonyos helyekről és vidékekről való eltávolítás*. Ez gyakran igen hasznos lehet. Mivel pl. nagy városokban a büntettek általában, a kiskorúak büntetettjei pedig különösen nagy számban fordulnak elő: csak természetes, hogy egyes kiszabadult bűnösöknek Franciaországban megtiltják, hogy Lionban, Marseillben, Parisban telepedjenek le.

Az előbbieknél kevésbé primitív büntetési eszköz a *börtön*. Céljának azonban ez is csak akkor felel meg igazán, ha fegyelmezett munkásokká teszi lakóit. Sajnos, ez a mai börtönrendszer mellett nem mindig következik be. Ez az egyik oka a visszaeső bűnösök nagy számanak. A gyermekeket 14 éves korig egyáltalán nem lenne szabad börtönnel büntetni, hanem legfeljebb javító-intézetbe lehetne küldeni; mert 14 év előtt a rosszság és bűntény között különbséget sem tudnak tenni. De ha már a közbiztonság meg is követeli, hogy 14 éves aluli gyermekek is fogházba küldessenek, arra kell törekedni, hogy onnét egészségesen és testileg gyarapodva kerüljenek ki. Minden büntetés forma, mely a rab testi elgyengülését előidézheti, alkalmas arra, hogy őt visszaesővé tegye. Mint volt egyeneken jobb munkáknál csak ritkán nyernek alkalmazást s csak a legnehezebb és legmegerőltetőbb munkák körül adnak nekik foglalkozást.

Ha tehát a börtönt csökkent munkaképességgel hagyják el, természetes, hogy újból bün-

tettekre vetemednek, mert a nehéz munkából megélni nem képesek.

A visszaesés másik oka az, hogy a börtönben nem szoktatták őket a rendes munkáséletre.

A börtön büntetés értéke nem attól függ, hogy viselkednek lakói ott tartózkodásuk idején, hanem attól, hogy meg tudja-e övni lakóit a börtönbüntetés elszenyvedése után a visszaeséstől. A börtön tehát úgy legyen szervezve, hogy a bűnöst a szabadság helyes használatára lassan előkészítse; továbbá, hogy a börtön és szabadság közti ellentét ne legyen nagy. E célból különösen kiskorúaknál sokkal nagyobb szerepet kellene engedni a feltételes elbocsájtásnak és szabadlábrahelyezésnek. Angliában ez szokásban is van, amennyiben a gyermeket kiszabadulása után megbízható, becsületes családokhoz adják ki. A feltételesen elbocsájtott gyermekek sorsát rá lehetne bízni azon egyesületekre, amelyek a gyermekeknek munkával való ellátását vállalták magukra. E felügyeletet a büntetés idején túl is kilehetne terjeszteni, ami szintén az egyesület dolga volna. Ha szakszerűen és lelkiismeretesen végeznék a dolgot az egyesület, kétség kívül sok ifjúkori bűnöst menthetne meg a visszaeséstől.

Eddig a kiskorú gonosztevekkel való bánásmódoknak büntető jellegű fajait tárgyaltuk. A büntető módok legnagyobb hibája, hogy félelmet, aggodalmat keltenek s hogy sem az egyéni, sem a szociális viszonyokat, melyekből a bűn ered, meg nem változtatják. A büntetéstől való félelemnek van bizonyos eljlesztő hatása, az kétségen kívül áll, amde ez a hatás sokkal kisebb, mint sem az ember azt hinné. Régi időkben rettenetes büntetési módok voltak alkalmazásban anélkül, hogy a büntettek száma csökkent volna.

Sokan állítják, hogy a büntetéstől való félelem értéke, annak szigorúságán kívül attól is függ, hogy biztosan bekövetkezik. A XIX. században a büntetés nemek enyhültek, de a rendőrség sokkal fejlettebbé lett, úgy, hogy mindig nehezebbé válik a bűnösöknek a büntető igazságszolgáltatás kezét közül elmenekülni. Ma már a büntettek 95%-anal a bűnös nem kerül el az igazságszolgáltatás kezét. Mégis nem kevesbedik, hanem óriási mértékben emelkedik a bűnösök s a visszaeső bűnösöknek a száma.

A büntetéstől való félelem tehát nem riaszt vissza annak elkövetésétől. De nézzük, hogy áll a dolog az atelt büntetések eredményes voltával.

Az elszüvedett hirtelen a bűnös további életére vajmi kevés befolyást gyakorol, különben nem állnánk szemben azzal a ténnyel, hogy a bebörtönzötteknek több mint a fele már azelőtt is volt elzárva, nem is egyszer, hanem sokan 3—4—5-ször, sőt 6-szor is.

Ezek az adatok mind több és több barátot szereztek az újkorú bűnösök nevelés által való megjavításának. A nevelési eljárás részint a népiskolában, részint e célra berendezett külön intézetekben érvényesül.

A népiskolát ezen nevelési feladatai közben nagyon hátráltatja az a körülmény, hogy a népiskolának a legnagyobb gondot az oktató munkára kell fordítania, ami a nagyon hátrébe szorítja a nevelést. De az iskola nevelési munkásságának e csökkenése ellen mindenütt küzdenünk kell. A népiskola a gyermekek oly zsenge, fogékony korban kapja, hogy az erkölcsi nevelés itt a legfogatosabb is lehet. Az egyént becsüfelnék, a vallási, polgári, hazafiúi élet erkölcsének alapját a népiskola adja meg növendékeinek és apolja lelkükben. Minden eronkkal küzdenünk kell az ellen, hogy a népiskolát ettől a feladattól elterítsék.*

Az erkölcsi nevelésnek biztos alapja és erős eszköze a *vallás*. A vallásos erzés minden jó és nemes iránt fogékonyakka teszi a gyermekeket, ezért a tanító nevelési munkájában szívesen fogadja a hitoktató működését és rajta van, hogy a maga köreiben is közreműködjen a vallásos erzés apolásában.

Az erkölcsi nevelés elsősorban a tanító egyéniségétől függ. Elsősorban a maga egyéniségével, a maga példájával nevei a gyermekeket a tanító. Amit és ahogyan tesz, sokkal nagyobb hatással van a gyermekekre mint a mit mond nekik. Az erkölcsi nevelés a tanító és tanuló belső személyes viszonyából fakad, melyet szabályokkal kimeríteni nem lehet.

Nagy akadálya az erkölcsi nevelésnek az a nem ritka eltevélyedés, hogy majdnem külön tantárgynak tekintik az erkölcsi tanítás sűrű ismétlődésével, erkölcsi szabályok emlékeztető vézésével akarnak célt érni.

Ez az eljárás az erkölcsi élet felreismeréséből származik és nem hogy fejlesztene a tanuló erkölcsi érzését, ellenkezőleg, sokszor inkább eltompítja azt. Az erkölcsi életben ugyanis amint azt az «Utasítás» helyesen kifejti, három mozzanatot különböztetünk meg: az erkölcsi érzést, az erkölcsi cselekedetet és az erkölcsi belátást.

Ezek részletesebb tárgyalását azonban elhagyhatónak vélem, annál is inkább, mert a tanterv és az ahhoz fűzött utasítás klasszikus tanácsokat tartalmaz erre nézve és talán ezt a részét mondhatnók a legsikerültebbnek. Első tehát a helyes erkölcsi érzés felkeltése. Ha ez meg van, hozzászoktatjuk a gyermeket, hogy megfelelően cselekedjen. Itt nagyon fontos a tanító példája is.

De nemcsak egyszer-másszor helyesen cselekedni, meg is kell szoknunk, hogy a helyes erkölcsi érzést kövessük s az ellentéteseknek ellentálljunk. Legfőbb eszközt ennek: a kötelesség-teljesítés nyugodt, következetes megkövetelése.

Csak ezek után következhetnek az erkölcsi belátás, az erkölcsi szabályok tanítása. Ez azonban nem fontos, esetleg el is maradhat. Első követelmény a helyes erkölcsi érzés és annak alapján az erkölcsi cselekvés. Erre kell mindenképp felelt törekednünk.

* L. Tanterv és utasítás.

Az amerikai iskolarendszer

I.

(*) A történelem nem tud meg egy hasonló példát felmutatni valamely társadalmi szervezet bamulatas növekedésére és gyarapodására, mint Amerikáét. Amerika egy évszázad leforgása alatt egy hatalmas szárazföldet civilizált, városokat épített, az országot a tengertől a tengerig átfonta, vassínakkal, távirda és telefonhálózatokkal a leg-távolabbi völgyeket és vadonokat is bekapcsolta a világpiacba, a gépek rettentetes erejét allította szolgálatába és a preri és öserdők talaját termékennyé tette velük. A legkisebb városnak is megadta a maga templomát, iskoláját, bankját és újságját. Az ország gazdagsága és jóléte minden képzelhető lehetőséget túlhalad, dacára a lakosság óriási arányú fejlődésének.

Az utolsó — 1910-iki — népszámlálás 97 millió embert tudott felmutatni ott, ahol egy évszázad előtt még alig pár millió ember küzdött keservesen a létfenntartásért. Azonban közelebbről szemlélve a dolgokat azt láthatjuk, hogy a belső kultúra, a belső fejlődés a külsővel nem tartott egyenletes lépést. «Annyi bizonyos — mondja Emerson — hogy a mi civilizációnk még nagyon hiányos; még nincsen egyetlen egy hőse sem és a jelek sem mutatnak arra, hogy hamarosan lenne. Vad demokrácia ez, a közepszerűség, becsufelenség és szelhamosság menedékhegye. Amerika a kuruzslok paradicsoma, — mondja egy másik író. Aki itt az értéktelen receptnek reklámot tud csinálni, az gazdag ember lesz; aki valami új gyógymodot fedez fel, mindig követőkre talál. Dacára a fejlődés bamulatos fokának — vallják az ország filozófusai — családásra adtunk alkalmat magunknak is és a világnak is, mert a legnagyobb célt nem bírtuk elérni; nem tudtunk az emberekből bölesebb és nemesebb nemzetséget kialakítani. Egész nevelési rendszerünk a kétségbeesés rendszere. Nem más, mint eszköz a kenyerkereset megkönnyítésére, eszköz az ifjúságnak, hogy ügynök, kereskedő, mechanikus, ügyvéd vagy lelkes legyen; külön, amely a regények és újságok világát tárja fel; de a nevelésben mint a nemesebb faj alkotására szolgáló isteni erőben nem hiszünk.» (Spalding.)

Komoly pedagógusok ilyenü vádjai tenyleg jogosultak. Az átlagos amerikai feljegyzés szerint ugyanis a nevelés csak arra való folyamat, hogy a gyermekből gyorsan és biztosan kenyerkereső masinát csináljon. Az amerikai nevelési rendszernek foelve a hasznosság. Az amerikai iskola célja a gyakorlati életifika és az üzleti képesség kifejlesztése. Mindenkire reabizzák aztán, hogy miként és hol akarja ezt a célt megvalósítani.

Az alábbiak rövid vázlatát nyújtják az amerikai oktatásrendszer állásának, beosztásának és jellegének, de természetesen nem foglalozhatnak azzal a sokféle rendszerrel, mely el van terjedve és melyeknek pedagógiai méltatására kötetek kellenének. Itt csak a közoktatás ágazatait sorolhatjuk fel.

I. *Public schools* (nyilvános elemi iskolák). Búszken mondja az amerikai: Az Egyesült-Államokban minden gyermeket úgy nevelnek, hogy élnyerheti a képesítést arra, hogy egykor az állam feje lehessen. Az amerikai, az ó demokratikus gondolkodásmódjával nagyobb dícséretet nem tud

iskolái számára. Ez a demokratizmus foképen az elemi oktatásnál nyilvánul meg.

Az elemi iskolák nem az állam intézkedései folytán állították fel, amint ezt ilyen ifjú államképződmenynél gondolni lehetne, nem az egyház nevelő munkája hozta azokat létre, mint az európai államokban, hanem az egyes telepítvényesek akaratából a settlementeken, az első telepítvényeken. Mi itt Amerikában — szokták mondani — az általános szabadság, általános eszszerűség és általános jóakarát széles alapjain építjük fel intézményeinket. A nagyszámban beözönlő bevándorlók lépésről lépésre haladtak előre nyugat felé és meghódítva maguknak az új világot, keserves munkával építették ki új hazájukat. Mihelyt egy csomó telepítvényes egymáshoz meglehetősen közelségbe jutott, kerületük középpontján egy kis, deszkából készült iskolát emeltek. Ők, akik benne éltek az új világ-rész előhaladásának és felvirágzásának csodálatos időszakában, rögtön felismerték, hogy csak a tudás bizonyos foka fogja gyermekeiket arra képesíteni, hogy az élet forgatagában és rohanó fejlődésében az uralmat maguknak megszerezzék.

És így csakhamar az egész országot behalózta a district- vagy public-school, a nyilvános népiskola. Ennek felügyelete és vezetése kezdetben tisztán csak a telepítvényesek összességének kezében volt. Később aztán a városokban és a falvakban egyaránt külön school-boardokat (iskolaszék) állítottak, melyek ma már mindenfelé el vannak terjedve. Az iskolaszék teljesen autonóm és nincsen felettes hatósága. Minden felett intézkedik, ami csak saját iskolájára vonatkozik; kinevezi a tanítókat, meghatározza fizetésüket, a tanítási órák számát, a szünidőket stb.

Néha több district egy townshippa (városközösség) egyesül és ilyenkor a township-school-board gyakorol felügyeletet a kerületébe eső összes iskolák felett és egyúttal szegényebb district-iskoláknak segélyeket is tud nyújtani. Arra azonban, hogy az egész county (állam) iskoláit egységes vezetés alá fogták volna, csak a legkevesebb államában jutottak el az Unionnak. Ezekben a esekélyszámú esetekben persze megvan az egységes iskolafelügyelet, amely azonban európai fogalmak szerint végtelenül laza.

Pedagógiai és gyermekhygieniai szempontból érdekesebb az a kezdeményezés, mely néhány államban történt, hogy a teljesen apró district-schoolok közül három-négy közelebb levőt összeolvasztottak egy központi iskolává, melyet aztán a lehető legmodernebb módon szerelnek fel, az osztályokat helyesebben tudják felosztani és a felügyeletet is jobban lehet gyakorolni. Így például Indiana államban két évvel ezelőtt törvényhozásilag mondották ki, hogy az összes falusi iskolákat, melyekbe tizenkettőnél kevesebb gyermek jár, bezárják, ehelyett azonban a tanulókat az állam költségén szállítják reggelenként a legközelebbi nagyobb város iskolájába. Ilyen módon ezernél több iskolát zártak be. A gyermekeket reggelenként nagy kényelmes kocsik viszik a városi iskolába és szállítják délután haza. Ezeket a központi iskolákat persze a lehető legideálisabban építik fel. Legalább tíz acre (4 hektár) területnek kell rendelkezésre állania játszótérek és gyümölcsös meg virágos kert céljaira, másik 4—5 acre-t pedig a mezőgazdasági oktatás céljaira fordítanak. Ezekben az iskolákban általában mindenütt nagy gondot fordítanak a fiúk mezőgazdasági és a leányok háztartási és kézimunkaoktatására

Maga az oktatás ezekben az elemi iskolákban nem valami mintaszerű Egységes tantervről szó sincsen, a tanítás ellenőrzése nagyon lanyha, viszont a tanítónak fegyelmi eszközök alig állanak rendelkezésére. Hogy a gyermekek látogatják-e rendszeresen az iskolát, az jóformán teljesen a szülők jóakarától függ az elszórt falusi iskolákban. Ha az időjárás rosszra fordul, megtörténik, hogy a kis falusi iskola 20—30 növendéke közül heteken át csak 2—3 gyermek jelenik meg amit az időjárási viszonyok és a nagy távolságok gyakran érhetővé tesznek. Az újabb intézkedések az utóbbi bajt némileg enyhítették, mert egy gyermeknek sem kell három kilométerrel nagyobb utat megtenni az iskoláig.

Iskolakényszer még 16 államban nincsen, de amely államban van, ott sem tartják be nagyon szigorúan. A szorgalmi idő államoként változik. Wisconsin államban például a városokban 8, a falvakban 5 hónap, de vannak olyan államok is, melyekben csak 12—18 hét. Az iskolázás rendszeren csak a 8-ik élet-évevel kezdődik és a gyermek 14 éves koráig tart.

A magyar népoktatás.

Ember Károly előadása a bécsi első keresztény nevelésügyi kongresszuson. III.

Az 1910—11-ik tanévben volt a 16.455 népiskolából magyar tanítási nyelvű 12.844, német 443; tót tannyelvű 429; román 2331; ruthén 69; horvát 1; szerb 271; olasz 11; más 6. A katolikus iskolák közül magyar tannyelvű 4901; német 90; tót 253; horvát 1; olasz 2. A görög szertartásúak közül magyar anyanyelvű 680; román 908; ruthén 69.

Az összes népiskolák közül vegyes iskola 14.964, ebből felekezeti 11.456, állami 2476. Osztott iskola van 755, teljesen osztatlan vegyes iskola 10.905.

A hatóságok igyekezete odarányul, hogy ahol erre csak alkalom nyílik, a fiúk és leányok elkülönítve nyerjenek oktatást. Erre különben az 1868. évi törvény kifejezetten is kötelezi a fenntartókat.

Az iskolák felszerelése, tankönyv. A hitfelekezeti iskolák kivételével a többi jellegű iskolák csak a vallás- és közoktatásügyi miniszterium által engedélyezett tankönyveket és tanszereket használhatják. A hitfelekezeti népiskolák számára illetékes egyházi főhatóságok engedélyezik a tankönyveket és tanszereket. A katolikus népiskolák számára az engedélyezés jogát — a püspöki kar intézkedéséből — az Országos Katolikus Tanügyi Tanácsnak az esztergomi hercegprímás által kinevezett tankönyvvizsgáló bizottsága gyakorolja.

A Szent-István-Társulat hivatott a katolikus népiskolákat olcsó és a modern pedagógia igényeinek megfelelő tankönyvekkel ellátni. E Társulat emellett nemes és magas szomszót teljesít a keresztény és hazafias szellemű ifjúsági irodalom terjesztésével is.

A kultuszminiszterium a nem magyar tanítási nyelvű hitfelekezeti iskolák számára engedélyezett tankönyveket az állam érdekei szempontjából felülbíráltatja és az engedélyezéshez hozzájárulási jogot gyakorol. A vallás- és közoktatási miniszterium által tiltott könyvek használata fegyelmi megtorlást von maga után.

Az iskolák felszereléséhez az 1907. évi XXVII. t. c. kötelező felszerelési típusokat állapít meg. Ugyanezen törvény előírja, hogy minden hazai iskola — jellegre való tekintet nélkül — magyar fel-

rattal és a magyar állam címerével latandó el. Az állam évenként nagyszámú iskolát maga lát el a törvényben előírt tanszerekkel az Országos Tanszermuzeum közvetítésével.

Az elemi iskolák szorgalmi ideje kis- és nagyközségekben legkevesebb nyolc hónap, de kötelezően tíz hónap. A heti órák számát osztályonként a tanterv írja elő és a napi tanítási idő felhasználása a délelőtti és délutáni időkben történik. Ujabbban a székesfővárosban és a nagyobb városokban a felnapos rendszer is divik.

Az ismétlő iskola. Az elemi iskola második tanfolyama a három éves ismétlőiskola a 12—15 éves tankötelesek számára, kik más magasabb iskolákba át nem lépnek. Általában a tanköteleseknek 95% lép ki a népiskolai általános műveltséggel az életbe. Így tehát érthető, hogy az állam és az iskolafenntartók az általános közműveltség szempontjából is nagy gondot fordítanak az ismétlő tanfolyamok tökéletesítésére. — Evégből nyertek szervezést 1902-ben az általános és a szakirányú gazdasági ismétlőiskolák is, hogy télen heti öt, ősszel és tavasszal heti két órában a gyakorlati élet igényeinek megfelelőbb oktatást nyerhessenek az ismétlő tanfolyamok látogatására kötelezett fiú- és leánytanulók.

Az általános ismétlő és a gazdasági ismétlőiskolák tanulói a mindennapi elemi iskolák jogviszonyai szerint kiadott tanterv és megfelelő tankönyvek alapján részesülnek oktatásban. A gazdasági ismétlőiskolák tanítóinak gazdasági irányú kiképzetéséről a földművelésügyi minisztérium gondoskodik, az é célra szervezett tanfolyamokon.

Az általános tanonciskolák tantárgyai: olvasás és realoktatás, üzleti fogalmazás, ipari számvetés és könyvvitel, rajz (iparágak szerint.)

A szakirányú tanonciskolák különleges igényeinek és céljaiknak megfelelően állíttatnak fel.

Az önálló kereskedőtanonciskolák tárgyai: olvasás és realoktatás, fogalmazás, földrajz, kereskedelmi számtan és irodai munka, könyvvitel, váltóisme és levelezés, szepírás.

A hit és erkölcstan — amint látjuk — az iparos és kereskedőtanonciskoláknak nem képezi tantárgyát. Ez irányban azonban már a katolikus társadalom többször fejtett ki megalomlat, követelven a hittannak tárgyszerű oktatását ezen iskolákban mindazon pedagógiai igazságokra való hivatkozással, melyek a fejlődő ifjú erkölcsi akaratának, jellemének nevelését illetőleg közismeretiek és elvitázhatatlanok.

Általános ismétlő iskola volt — a mindennapos elemi iskolával kapcsolatban — az 1910—11. tanévben 13.702; gazdasági ismétlő iskola 2533; külön volt nevezve 98—71: iparos és kereskedőtanonciskola volt 620.

A gazdasági általános ismétlőiskolák 3/5 része, a szaktanítós gazdasági ismétlő iskolák 3/6 része magyar tanítási nyelvű.

Ifjúsági egyesületek és könyvtárak. A népiskolai nevelés hatásának fokozására, a 15. évét betöltött fiú és leány ifjúságnak vallás-erkölcsi és hazafias irányban, a gyakorlati élet követelményeihez mért tovább nevelése és oktatása: az ifjúsági egyesületek intézményes szervezése által történik. Ugy a katolikus, mint az állami és más jellegű iskolák buzgó tanítói vetekedve sietnek ily egyesületeket szervezni. A kultuszminisztérium, a társadalom és kulturális egyesületeink, ezek között főleg a Katho-

likus Magyar Iskolaegyesület és az Országos Kath. Tanügyi Tanács az ŐSzociális Szakosztálya által úgy erkölcsileg, mint anyagilag is istapolják a lelkes tanító-ság buzgalmat az ifjúsági egyesületek szervezete és vezetése körül. Főleg mióta a «Népiskolai ifjúsági könyvtárakat intéző bizottság» szerveztetett, az iskolai ifjúsági könyvtárak rohamosan gyarapodnak. Elősegíti e könyvtárak felállítását az 1908. évi, gróf Apponyi-fele ingyenes népoktatásról szóló törvény, melynek intézkedéséből a tanulók által fizetendő 50 fillér beiratási díj e könyvtárak gyarapítására fordítandó. A katolikus iskolával kapcsolatosan felállítandó ifjúsági könyvtár jegyzékét az Országos Katolikus Tanügyi Tanács állította össze és a különböző típusú könyvtárakat a Szent-István-Társulat igen jutányos feltételek mellett szállítja az egyes iskoláknak. Hozzávetőleg ma már alig van rendezettebb népiskola, melyhez ifjúsági könyvtár ne tartoznék.

Az elemi iskolai tanítók és tanítónők képzése és képesítése. Az igazi népművelés az arra hivatott tanító-ság kezében van. Régi, de mindig igaz mondás marad: «a minő a tanító, olyan az iskola». A hivatásnak magaslatán álló tanító működésének nyomában áldás fakad, melynek örömeit közvetve a szülők, közvetlenül a tanítványok, de legközvetlenebbül maga a nemzeti társadalom élvezi.

Figyeld meg valamely nemzet néptanító-karának kulturális hőmörőjét és ítéletet alkothatsz annak a nemzetnek erkölcsi és minden irányú közállapotairól. A tanító erkölcsi és értelmi emelkedettsége, hivatásszeretete és működésének szakszerűsége azon képzőintézet színvonala szerint határozódik meg, melyben a nevelés és oktatás munkájához kiképzését nyeri. Hazánkban már az 1868. évi népoktatási törvény intézményesen lefekteti a szakszerű tanítóképzés alapjait és kimondja, hogy csak képzett tanítók nyerhetnek rendszeres alkalmazást népiskoláinkban. A törvény intenció azonban csak fokozatosan valósulhattak meg; de ma már, főleg az 1907. évi XXVII. t.-c. rendelkezései óta, többé nincs oklevél nélkül tanító egyetlen egy népiskolában sem.

Tanítóképző van hazánkban: 48 férfi, 41 tanítónőképző; ezekből 63 hitfelekezeti, 26 állami; katolikus tanító- és tanítónőképző van együttvéve 36; katolikus tanítóképző 16 és tanítónőképző 20.

A tanítóképző jogviszonya az állammal szemben teljesen ugyanolyan mint az elemi iskolaké. Ujabbban az állam fizetés kiegészítést nyújt a hitfelekezeti tanároknak is, hogy ezek fizetése az állami tanárokéval teljesen megfelelő legyen.

Az ily államsegélyes hitfelekezeti képzők azonban kötelesek az állam által kiadott tantervet használni és az állami képesítő szabályzat előírt intézkedéseit betartani.

Ezidőszerint a katolikus képzők egyébként jellegüknek megfelelő módosításokkal az állami tanterv mértékét és szabályzatának a képesítés nívóját érintő rendelkezéseit készséggel követik. A püspöki kar folyó tanévre már ki is adta az új állami tantervnek megfelelő pótlásával a katolikus tanító és tanítónőképzők tantervét, nem különben az állami képesítő vizsgálati szabályzat rendelkezéseinek megfelelő katolikus tanító- és tanítónőképző intézeti tanképesítő vizsgálati szabályzatot. Az új tanterv és képesítő szabályzat kétségkívül az eddiginél magasabb nívóra emeli a jövőendő néptanítók képesítését, de még mindig érezhető lesz, hogy a

képzők, mint szakintézetek, a képzésnek nem adják meg azt a gyakorlati értékét, ami biztosítható volna azáltal, ha a jelöltek a IV-ik középiskolánál magasabb előképzettséggel és így fejlettebb, megállapodottabb lelki erőkkel, tudományosabb, mélyebb, rendezettebb szakoktatás és nevelés hatása alatt készülének elő a jó néptanító művészetére.

Képzőink négy tanfolyamának, tárgyai: a vallás-erkölcstan, a magyar irodalmi, földrajz és történelmi, a mennyiség- és természettudományi, valamint a közismert művészeti tárgyak, az ének, zene, rajz, slójd, kézimunka, gazdaságtan és kertészet stb. A pedagógia elméleti és gyakorlati tárgyai: testtan és lélektan nevelési vonatkozásokkal, neveléstan és módszertan, szerveztan, neveléstörténet és a gyakorlati tanítás, melyet már a III. évfolyamban is megkezdének.

Az egyes tárgyaknak, a népiskolai oktatás és nevelés céljai szerint való feldolgozását az illetékes szaktanárok végzik, a pedagógia tanáranak és a gyakorló iskolai tanítónak közreműködésével.

A képzés a II., III. és IV. osztályokra kijelölt tárgyak osztályképző vizsgalatain és végül a IV. év végén a tanképző vizsgálaton történik. Ez utóbbi vizsgálat tárgyai: az összes pedagógiai tárgyak, magyar történelem és földrajz, a polgári jogok és kötelességek és a tanítási gyakorlat.

A tanító oklevél kivül a férfitanítóképzőkben *kántori*, a tanítónőképzőkben *nőkézmunka mesternői* képzést is szerezhetnek a jelöltek.

A külföldön szerzett tanító oklevelek *nostrifikálása* a kultuszminiszter engedélyével rendszeresen megadott módon történik.

A már működő tanítók tovább képzésére az állam és a hitfelekezetek a szünidő alatt továbbképzőtanfolyamokat szerveznek a képzőkkel kapcsolatosan. Ezen kivül a földművelésügyi miniszterium gazdasági, gyümölcsészeti, borászati, tejkezelési, méhészeti kurzusokat tartat tanítók számára. Budapest székesfőváros 1912. évben *Pedagógiai szemináriumot* szervezett, melyben a kezdő tanítók állandó tanfolyamokat végeznek s a már rendszeresen működő tanítók tudományos előadásokat hallgathatnak az év folyamán.

Újabban mind jobban és jobban ervényre jut a tanítóképzésben az a szempont, hogy a leendő tanítók a társadalmi élet szociális feladataival nemcsak megismerkedjenek, hanem azok betöltésére tényleg elő is készüljenek már a tanítóképző falai között. Sőt a tanítóképzés egységének érintése nélkül oly nézetek is feltűnnek, hogy az ország különböző vidékeinek speciális gazdasági helyzete szerint reformáltassanak képzőink, hogy ezáltal az életszükséglet gyakorlati követelményeihez jobban hozzásimulhasson a népiskola, melynek lelke a tanító. E felfogásnak megfelelőleg a szegedi kir. katolikus tanítóképzőt reformálja át Csanád-egyházmegye püspöke. Szándékát elősegíti Szeged városa azzal, hogy terjedelmes földbirtokot ajánlott fel a gazdasági tanítóképző céljaira.

(Folytatása következik.)

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A katolikus iskoláknak az 1912/13. iskolavégre érvényes tankönyvjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg a Szent-István-Társulat.

Rendszabályok a magyarországi latin és görög szer-tartású róm. kath. kisdédvők, népiskolák és gazdasági ismétlő iskolák közigazgatásához. Ára füzve 4, vászonba kötve 5 korona.

Tanterv a katolikus elemi iskolai tanító- és tanító-nőképző-intézetek számára. Ára 2 korona. E könyvek megrendelhetők az Országos Kath. Tanügyi Tanács központi irodájánál (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.), a Szent-István-Társulat budapesti és szegedi könyvkereskedéseiben, valamint az ország bármely könyvesboltjában.

A szeretet ünnepei. *A király nevenapjára (október 4.), iskolalátogatásra, tanító és tanítónevenapjára alkalmas költeményeket és beszédeket tartalmaz. A Görffy János-éle Iskolai ünnepélyek* című vezérkönyvek IX. kötete. Ára 28 fillér. Megrendelhető a kiadó Szent-István-Társulatnál.

A kegyelet ünnepe. Az aradi vértanúk (október 6.) és Erzsébet királyné (november 19.) emlékeztetének iskolai megünneplésére alkalmas költemények és beszédek. *A Györffy János-éle Iskolai ünnepélyek* című vezérkönyvek V. kötete. Ára 24 fillér. Megrendelhető a kiadó Szent-István-Társulatnál.

A Szent-István-Társulat. Hazánknak egyik legrégebb és leghatásosabban működő tudományos és irodalmi intézete a *Szent-István-Társulat* 1848-ban alakult s az volt a célja, hogy jó és olcsó könyvekkel lássa el a magyar katolikusokat. Célját soha szem elől nem tévesztette s hatvannégy esztendő alatt megjelent kiadványai sorában ott találjuk az erkölcsös és vallásos magyar irodalom javarészét. Ma a *Szent-István-Társulat* egyetlen olyan intézménye a magyar szellemi életnek, mely nyíltan és kerteles nélkül vallja magát az istentelen és hazátlan tudomány és irodalom gátjának. Egyetlen olyan irodalmi szerve a magyar társadalomnak, mely hirdeti, hogy vallás és hazafiság nélkül elpusztulunk s ezért minden erejével azon van, hogy minél nagyobb tömegek lelkében élessze és ébresztgessze ezeknek a sokfelől támadt nemzetfenntartó tényezőknek erejét, hatását, marandóságát. A jó és hasznos könyvek olyan tömegével lepi el az országot, aminőt egyetlen magyar kulturális intézmény sem ad vagy adott. A tagjainak adott illetményeken kivül a *Szent-István-Társulat* könyvekkel látja el az összes katolikus iskolákat. *Családi regénytára* a művelt osztályoknak, *ifjúsági iratai* pedig a gyermekeknek nyújtanak megbecsülhetetlen szellemi élvezetet. *Népiratokai* mind egyike potom pár fillérért kapható s ezek valóságos hadjáratot jelentenek a nép ellenségei: a vallástalanság, az alkoholizmus, a pazarlás, a könnyelmű kivándorlás stb. ellen és terjesztik a hasznos tudnivalókat. A népiratok magyar, német, tót, román és illír nyelven jelentek meg. *Imakönyvei* gyermekek, serdülő ifjak, gyakori gyónók és aldozók, munkások, betegek, katonák és minden társadalmi osztály részére jelentek meg. A Szent-István-Társulat könyvkiadványairól minden szakmából külön könyvjegyzék áll az érdeklődők rendelkezésére. A Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala Budapesten, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám alatt, könyvkereskedése pedig IV., Kecskeméti-utca 2. sz. alatt van. Könyvkereskedésének fiókja van Szegeden, Kárász-utca 10. szám alatt.

Kis Jézusom Örömom. Kis imadságos és énekeskönyv. Szerkesztette *Vargha Damján* dr. Mi lehet kedvesebb, gyönyörködtetőbb, mint ártatlan kicsinyekkel körülvenni a kis Jézust. Küldjük, vezessük oda gyermekeinket, gyülekeztessük őket a Jézuska

körül mai zsenge körökben; tanítsuk őket meg olyan imádságokra, amelyeket gyermekésszel is felfoghatnak; szeretessük meg velük a kisdéd Jezust már kicsi korukban, hogy nagyra nőve, szilárd lelkelettel álljanak Krisztus követőinek táborába. 6—10 éves gyermekeink a «Kis Jezusom Örömom»-ból imádkozzanak. Ára kötve 50 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Jezusom szeretlek. Gyakran áldozó gyermekek imakönyve. Szerkesztette *Reviczky Aladár C. M.* A gyermekek langoló szeretete lobog e könyvecske minden lapján. Kétféle eucharisztikus irónk csupa szívóssággal s a gyermekek lelki világának tökéletes ismerésével válogatta össze a szebbnél-szebb imákat s főhászokat, melyek a kis imakönyvben befoglaltatnak. A napi imádságokon kívül főképen gyónási és szentáldozási imákat tartalmaz, melyek mind gyöngéden simulnak a gyermeki lelkelethez. Olvasni tudó gyermekeink kezébe aligha adhatnánk hasznosabb olvasmányt ezen kis imakönyvnel, mit ha megcslekszünk, Krisztus Urunk óhaját — engedjétek hozzam a kisdédek — teljesítjük. Ára 50 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

HIREK.

Hétosztályú polgári iskola. A Magyar Tudósító Jelenti: Zichy János gróf kultuszminiszter Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg az oroshazi, eddig hat osztályú polgári iskolát, kísérletképpen hét osztályú polgári iskolává szervezte át. A hétosztályú polgári iskola általános műveltséget adó, gyakorlati ismereteket nyújtó és munkára nevelő középfokú iskola, mely igazi célját és közoktatásügyi nagy hivatását azzal óhajtja betölteni, hogy végzett növendékei minél nagyobb számmal térjenek vissza apjuk mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi foglalkozásához. E főfontosságú cél mellett a felsőbb szakiskolákba és különböző tanfolyamokra való felvétel, valamint az egyetemi végzettséget nem kivánó köztisztviselői állások betöltése csak másodrendű cél. A hétosztályú polgári iskola minden más középfokú iskolától abban különbözik, hogy egyfelől az általános műveltséget nyújtó tárgyakból befejezett egészet ad és nem tanít kevesebbet, mint bármely más középfokú iskola, másfelől az életben fontos és haszonnal járó gyakorlati ismereteket is nyújt, de mindezekén kívül növendékeit az első osztálytól kezdve hét osztályon keresztül előre megállapított terv szerint a munka megbecsülésére és szeretetére, tehát magára a munkára is ráneveli. A kézügyesítő munkák a szükséges technológiai ismeretekkel, a készíthető tárgyak rajzolásával, anyag és munkadíj kiszámításokkal éppen olyan fontos tárgyai az iskolának, mint a gyakorlati és elméleti mezőgazdasági és kertészeti ismeretek. Ez iskola a papír, fa, fém és agyag kézügyesítő munkák tanításához jól felszerelt munkatermekkel rendelkezik. A növendékek a gyakorlati kertgazdaságot tisztholdas mintaszerű kertben, a mezőgazdasági ismeretek gyakorlati részét pedig tizenöt-holdas kisebb mintagazdaságban szakszerű vezetés mellett tanulják. A hétosztályú polgári iskolát végzett növendékek az új véderőtörvény értelmében is egyévi önkéntességi jognak birtokába jutnak, de egyéb minősítési jogokból sem lesznek kizárva.

A Léva vidéki róm. kath. népnevelők egyesülete. 1912. évi október hó 3-án Verebelyen, a polgári kör nagytermében évi közgyűlést tart. Reggel 9 órakor a plébánia-templomban ünnepélyes szent mise. Dél előtt 10 órakor közgyűlés a polgári kör nagytermében a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. *Gyermekvédelem és patronázs*, előadja dr. *Ruffy Pál* miniszteri tanácsos, a m. kir. állami gyermekmenhelyek orsz. felügyelője. 3. *A tananyag módszeres kezelése*, előadja dr. *Dudák János* udvari tanácsos, apát, egyetemi tanár. 4. Penztári jelentés. 5. A jövő évi közgyűlés helyének kitzítése. 6. Esetleges indítványok tárgyalása, melyek 3 nappal a közgyűlés előtt az elnökséghez írásban benyújtatnak. 7. Tisztújítás: elnök, tarselnök, jegyzők, penztáros, könyvtáros választása.

TAJÉKOZTATO.

Kantori nyugdíj. *Többeknek.* Ha a kantortanító tisztán kantori állást foglal el, megszűnik tagja lenni az országos tanítói nyugdíjalapnak. Ha később ismét kantortanítót állást foglal el, ez esetben előző szolgálati éveit is beszámítják. A kantoroknak nyugdíjintézete nincs. Egyes egyházmegyékben már vannak oly intézkedések, hogy a kantori nyugdíj biztosítsák. Újabbban a katolikus tanítók Szeretet egyesülete alakult meg; ez lesz hivatva ezt az egető kérdést országosan szervezni. — **A tanítói fizetések kiszolgáltatása.** *(D. K.)* Az 1907. évi 27. t.-c. intézkedik arról, hogy a községi és hittelekezeti tanítók készpénzfizetésüket havonként vagy évnegyedenként, mindig előleges részletekben a fenntartótól megkapják. (6. §.) A rendes tanítói fizetés egy részének terményekben való kiszolgáltatása csak oly feltétellel engedtetik meg, ha ezen terményeket az iskolafenntartó a tanító közbejötté nélkül szedeti be és előre megállapított mennyiségben szolgáltatja ki a tanítónak; meg pedig úgy, hogy az év utolsó részletét legkésőbb az év november hava végén átadja. A behajtás iránt a közigazgatási hatóságok intézkedni kötelesek. (7. §.)

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

G. J. A Rendtartási Szabályzat függelékében közzétehető volna. — **T. E. Klmn.** Forduljon a hülyék intézetének igazgatójához tájékoztatásért Budapest, I., Györi-út — **W. J. I.** Az említett alapnál semminemű befolyásom nincs s így a kívánt felvilágosítást sincs módomban megadni. 2. Forduljon kérelemmel a Katolikus Iskolaegyesület elnökegéhez, dr. Giesswein Sándor prélatus elnök úrhöz, Budapest, VIII., Szentkirályi utca 28. — **N. F.** Az iskolafenntartó gondoskodik a tanítólakás mindennemű tataroztatási költségeiről; sőt ezeket a munkálatokat ő maga határozza el és hajtja végre. — **Iskolaszéki jegyző.** Cégek elvből nem ajánlunk. Kísérje figyelemmel az Alkotmány hirdetéseit. Ott megbízható cégek hirdetnek. — **B. L.** Most van elintézés alatt. — **F. ter.** Az iskolaszéki tag minden esetben élhet szavazati jogával. — **B. I.** Válaszoltam. — **N. V. I.** Nem mondhat le. 2. Az esperes-tanfelügyelő intézhét előterjesztést az egyházi főhatóságához. — **Sz. V.** Adjon be egy potkérvenyt a hadkiegészítő parancsnoksághoz, hivatkozva előbb beadott kervényére és a körülményekre. — **Cs. J. Gy.** Magánvagyonát után igen köteles fizetni, de nyugdíjjal járó fizetése után nem. — **S. D.** Minden képesítéshez nem kötött foglalkozásra vonatkozik a rendelkezés. — **J. J.** Közölni fogjuk. — **H. F.** A törvény értelmében helyben birtokos, ha nem is lakik a községben, fekvőségei után a hitközségi iskolaadó fizetésére kötelezhető. — **L. A.** Feleltem. — **K. J.** Köszönet. — **E. K.** Igen örülök, hogy az összes tanítóifjakat el tudtuk helyezni ebéd- és vacsora-ellátásra, pedig csak 27 hely állott rendelkezésünkre; de a tanítók, tanárok gyermekei elsőbbséget nyertek az egyesület határozatából.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt püspöki kar határozata **köfe-
lezőnek** nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL :
Szent-István Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE :
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes sza-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltnének, melyek-
nek díja előre lefizetett.

**A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk.
Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.**

Esztergomi érseki megye.

Barstaszári róm. kath. osztálytanítói és segédkantori állásra pályázat hirdetik. Jövedelme: 1000 kor., melyben a segédkantori teendőkért 12 p. mérő rozs vagy ennek keszpenzértéke bennfoglalatik. Temetéseknél is mellékjövdelemre számíthat. Kertválság 20 korona. Lakása: egy szoba, legszükségesebb bútorttal. Kantori teendőknél segédkezni tartozik: ezen teendők alól a nagy szünidőre felmentetik. Tannyelv: magyar. Állás azonnal elfoglalandó. Kérvények *október hó 6-ig* az iskolaszékhez küldendők. Barstaszár (vasuti állomás helyben). *Iskolaszék.* 1243 1—1

Pozsony közvetlen közelében levő, **pozsonyszöllösi** róm. kath. elemi népiskolához, az osztálytanítónak besoroztatása miatt, november hó 1-től május hó végéig, azaz hét hónapra helyettes tanító kerestetik. Javadalma 70 kor. havonként és bútorozott szoba. Pályázhatnak a tanítóképző IV. évfolyamát végzett növendékek és tanítónők is. A tót nyelv tudása szükséges. A zenében jártasak mellékesre számíthatnak és előnyben részesülnek. Pályázati határidő *október 6.* A pályázatok *Nemcsország Sándor* tanító címére, Pozsonyszöllös küldendők. 1237 1—1

A **zsitvamaratonfalvi** róm. kath. iskolához képesített tanító vagy tanítónő kerestetik 1912. október 15-től 1913. május végéig terjedő időre. Fizetése: előleges havi 80 kor. és 70 kor. fűtési átalány. Lakása két szoba és konyha. Kötelessége 40 tankötelességből álló osztatlan VI osztályú iskola vezetése. Személyes megjelenés előnyös. Választás *október 9-én* d. e. 10 órakor. Az állás október 15-én elfoglalandó. Kérvények *Grancsics Mihály* plébános iskolaszéki elnök árhoz intézendők. 1246 1—1

Ipolyvisk (Hont m.) község róm. kath. iskolaszéke az újonnan szervezett tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása 1000 kor. s természetbeni lakás. Választás *okt. 15-én.* Főlszerelt kérvények *Kovács István* plébános, iskolaszéki elnökhöz küldendők. Ipolyviskre. 1256 1—1

Középtúri róm. kath. kántortanítói állásra 6 hónapra helyettesítő kerestetik. Javadalma havi 66 kor. 66 fillér és természetbeni lakás. Felsőtúri pléb. hiv. 1247 1—1

A barsfűszi róm. kath. anyaegyházhoz tartozó **Rendve** fiókegyház újonnan szervezett második tanítói állására *október 7-ig* pályázat hirdetik. Javadalmazása: a községtől 100 kor., kertválság 20 kor., államsegély 900 kor. Lakása egy bútorozott szoba. Kötelessége a reá eső osztályok és ismétlősök vallásos tanítása. Az állomás azonnal elfoglalandó. A kérvény felszerelten *Jaross Károly* plébános és iskolaszéki elnökhöz Barsfűsre küldendő. 1255 1—1

A hontbesenyődi plébániához tartozó **Alsóalmás** leányegyház kántortanítói állása lemondás folytán megüresedvén arra ezennel pályázatot hirdetnek. Törvényes fizetés, melyből 400 kor. államsegély és 68 kor. tandíj-kárpótlás. Lakás áll 3 szoba, konyha, és kamrából; isztálló, kocsiszín, kert és 20 m. tűzifa. Pályázatok a hontbesenyődi plébániahivatalhoz nyújtandók be *október 15-ig.* Tannyelv magyar; a tót nyelv ismerete szükséges. *Dénes Béla* plébános. 1261 1—1

A **pozsonysártói** kath. iskolához október 10-én elfoglalando és május végéig terjedő szorgalomidőre helyettes tanítót vagy tanítónőt kerestünk. Fizetése 84 kor. havonként és egy bútorozott szoba. Tanít egy osztályt és az ismétlősöket felváltva. Folyamodásokat *október 6-ig* kell elküldeni az iskolaszék címére. 1258 1—1

A **felbári** róm. kath. iskolaszék az újonnan szervezett osztálytanítói állásra *okt. 1-ig* pályázatot hirdet. Jövedelem államsegéllyel 1000 kor., törvénytábla lakás és kert. Folyamodványok a róm. kath. plébániára címzendők **Felbáron** (Pozsony m.). 1260 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A «Népnevelő» 29. számában hirdett **mogyoróalmi** kántortanítói állásra *okt. 6-ig* lehet pályázni. *Iskolaszék.* 1216 2—2

Szklénőfürdőre (Bars m.) egy évre helyettes kántortanító kerestetik. Fizetés 800 kor., stóla, bútorozott szoba. Zenében jártas tanítónők is pályázhatnak *okt. 3-ig.* *Iskolaszék.* 1278 1—1

Turócjeszenő község róm. kath. iskolájához egy tanító vagy tanítónő kerestetik nyolc hónapra, október hó 15-től június 15-ig terjedő időre helyettesül. Fizetése havi 70 kor., egy bútorozatlan szoba és konyha az iskolaépületben. Megkeresések *Kluch Ferenc* tanító címére Znióváráljára címzendők. 1292 1—1

Győri püspöki megye.

A győri székeskáptalan **szentpálpusztai** birtokán megüresedett tanítói állásra pályázati határidő *október 10.* Javadalom keszpenzben és terményekben 1009 kor. és kétszobás lakás. Gazdasági irodában segédkezés és faiskolaápolás mellékjövdelemet biztosít. Kérvények Székeskáptalan Győr címen küldendők. 1239 1—1

A **mecséri** (Moson m.) róm. kath. osztálytanítói állásra *okt. 6-ig* pályázat hirdetik a törvényes illetményekkel. Kötelességek díjlevél szerint. Rövid időn belül kilátás a jó kántori állásra. Az állomás azonnal elfoglalandó. *Csizmazia Pál*, plébános. 1253 1—1

A **fülesi** (Sopron m.) róm. kath. fiúiskolához egy férfitanító kerestetik. Fizetése a községtől és államsegélyből 1000 kor., bútorozott szoba fűtéssel és takarítással. A kérvények *okt. 3-ig* az isksz. elnökhöz küldendők. *Szemelliker Antal*, isksz. elnök. 1295 1—1

Kassai egyházmegye.

Erdőhorvátiba okt. 10.—június 30. időre helyettes róm. kath. kántortanító kerestetik. Fizetése havonként 75 kor. és a stóla. Kérvények *okt. 6-ig* *Mayer Geyza* plébánoshoz küldendők. 1266 1—1

A **modrai** róm. kath. fiókegyház elemi népiskolájánál üresedésbe jövén a tanítói állás, arra ezennel pályázat hirdetik. Minélfogva felhivatnak mindazok, akik ezen állásra reflektálnak, hogy tanképesítő oklevéllel s esetleg egyébb szolgálati bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaik *október hó 1-ig* terjedő határidőre alulírt lel-

készítet eljuttatni annál is inkább szíveskedjenek, mivel a későbbben érkezendő pályázati kérvények figyelembe vételénél nem fognak. Megjegyeztetik, hogy csak is férfi tanerők folyamodhatnak. *Cirókahösszímező (Zemplén m.) nt. p. helyben. Szekey Győző* esperes plébános szent-széki tanácsos. 1255 1—1

Az ináncsi róm. kath. iskolaszék tanítónői állásra pályázatot hirdet *okt. 3-ig* 1000 kor. fizetés, szabad lakás. Személyes megjelenés szükségtelen. Róm. kath. plébániahivatal ut. p. Csobád. 1262 1—1

Kalocsai érseki megye.

Felsőszentiván (Bács m.) községben kath. magyar-bunyevác-németnyelvű kántori állásra *okt. 13-ig* pályázatot hirdetnek. Állás jövedelmei: készpénz és természetbeniek megváltása címén negyedévi utólagos részletekben 1020 kor., 2700 lélek után stóla-jövedelem, örökös misék után 80 kor., megszüntetési díj, természetbeni lakás, melynek megüresedéséig 140 kor. lakbért fog élvezni. Állás köteleit a Kalocsai Néplap szept. 29-iki számából és a plébánián megtudhatják a pályázók. Azok betartására nyilatkozat aláírásával kötelezendők magukat. Oklevél nélkül is lehet pályázni, de gyakorlati működési bizonyítvánnyal igazolandó. Kérvények esküvel, bizonyítvánnyal a felsőszentiváni hitközségi képviselőre címezve nagys. *Klanszky Ferenc* apát-espereshez Jánoshalmára küldendők. *Petres János*, lelkész. 1275 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Nyugdíjazott kántortanítói keresek kisegítő kántornak, állandó alkalmazásra. Levélben többet. *Agóts Arzén*, fő-kántor Nyitra. 1171 3—3

A nagybiccsei (Trencsén m.) róm. kath. iskolaszék négy tanerős népiskolájához egy férfitanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: a róm. kath. hitközségtől 900 kor., államsegély 100 kor., kertületmény 20 kor., lakbér 300 kor. és 8 ürméter tűzifa házhoz szállítva. Körpótlék államsegéllyel biztosítva. Folyamodvány okmányolando: 1. keresztlevel, 2. oklevél, 3. működési bizonylat, 4. községi illetőségi bizonyítvány, 5. az 1907. évi XXVII. t.-cz. 32. § értelmében letett esküről szóló bizonylat. Zenében, énekben és tót nyelvben való teljes jártasság szükséges. Pályázati határidő *október 7-ig* bezárólag. Az állás *okt. 20-ig* elfoglalando. *Dr. Tészelszky József* isksz. elnök. 1199 2—2

Bérecsi róm. kath. népiskolánál egy osztálytanítói állásra pályázat hirdetnek. Fizetése hitközségtől 100 kor., államsegély 900 kor. Ismétlőiskoláért 20 kor. 7 öl fa, melyből a tanterem fűtendő. Lakás és kert. Kérvények *okt. 6-ig*, mikor a választás megtörténik. *Darvai János*, isksz. elnökre Nagysziklás címzendők. 1267 1—2

Felsőszücsi (Trencsén m.) róm. kath. kántortanítói állásra *okt. 5-re* pályázat hirdetnek. Jövedelme: községtől 328 kor., államsegély 400 kor. Kiváltott stóla 74 kor., misealapítványból 70 kor., temetésekért körülbelül 200 kor., ostyasütésért 20 kor., évi offerákból 10 kor., tanterem fűtésére 15 méter fa, 15 méter fa saját használatára. 2 méter fa az ostyasütéshez. Ezenkívül 12 mérő föld, két házikert, két szoba, konyha, éléskamra, és gazdasági épületek. Pályázhatnak okleveles kántortanítók, akik a magyar és tót nyelvben teljes jártassággal bírnak. Kérvények egyházkertületi tanfelügyelőhöz Diósfalura küldendők. 1270 1—1

A kolaróczi (Trencsén m.) róm. kath. népiskolánál második férfi tanítói állásra pályázat hirdetnek. Javadalma államsegéllyel 1000 kor., fületmény 24 kor. Egy szobából álló lakás. Tannyelv magyar-tót. Tót nyelv megkivántatik. Határidő *október 12.* *Iskolaszéki elnök. Toray Ede* plébános iskolaszéki elnök. 1286 1—1

Pécsi egyházmegye.

A magyarbólyi (Baranya m.) fiókközség róm. kath. kántortanítói állásra *okt. 13-ig* bezárólag pályázat hir-

dettetik. Javadalma: fizetéskiegészítés mint államsegély 307 kor. és 24 kor. tandíjkarptolás, földmunkaváltság, ismétlők oktatása után és házaspároktól készpénz 137 kor., két kat. hold 763 öl szántóföld, 1205 öl rét és 430 öl belsőség, stóla 748 kor., gabona járandósága házaspároktól 43 p. mérő és 11 p. mérő morzsolt tengeri. A kegyúrtól 840 kor., 10 p. mérő kétszeres buza és 4 bécsi öl kemény hasábfu (ebből 1 öl a tanterem fűtésére) a hitközség által behordva, két szobából álló lakás mellékhelyiségekkel, kivéve a felszer melletti kamrát, melyet a hitközség használ. A terményjárandóság megváltásához és személyi pótlékhoz készpénzben lehet reménye. Kötelessége a mindennapi és ismétlő tankötelesek tanítása és vallásos nevelése. Kántori kötelei csak helyben a díjlevel szerint. A német nyelv ismerete és személyes megjelenés szükséges. Tartozik a pécsegyházmegyei róm. kath. tanítóegyesületbe belépni. Vasuti állomás, orvos helyben. A kellően felszerelt kérvények Lapancsára (posta helyben) a róm. kath. plébániahivatalhoz küldendők. *Pataki Antal* plébános, isksz. elnök. 1236 1—1

Horváthertelend fiókközség kántortanítói állásra *okt. 6-ig* pályázat hirdetnek. Jövedelme: tisztességes lakás, szép belsőség; a hitközségtől 600 kor., államsegély 400 kor. Kötelmei a díjlevelben. Német nyelv tudása szükséges. Személyes megjelenés megkivántatik. Hiteles okmányok az ibatai róm. kath. plébániahivatalnak címzendők. *Rösler Ferenc* iskolaszéki elnök. 1252 1—1

A magyaregregyi harmadik sorszámú róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdetnek. Javadalma: 1000 kor. Lakbér kertületmennyel 220 kor., tannyelv magyar. Kötelessége egyik tanteremben tanítani, az ismétlőiskolákat felváltva oktatni, a Pécsegyházmegyei róm. kath. Tanítóegyesületbe belépni. Kántoriakban díj nélkül segítkezik, az esetleges stóla járandóság (bücszutasatási díj stb.) őt illeti. Kérvények *okt. 8-ig* az iskolaszék címére Magyaregregyre (Baranya m.) küldendők. Az állás azonnal elfoglalando. *Iskolaszék*. 1274 1—1

A főméltsági herceg Esterházy Miklós úr tulajdonát képező *Nosztán pusztán* (Tolna m.) a róm. kath. iskolánál megüresedett tanítónői állásra pályázat hirdetnek *okt. 6.* határidővel. Az állás javadalma: megfelelő lakás és kertén kívül 928 kor. készpénz, 12 köbméter tűzifa és a díjlevelben felsorolt fuvarok. Kötelmei díjlevel szerint. Kérvények a naki plébániahivatal címére küldendők. 1283 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A hárskúti róm. kath. iskolaszék a megüresedett kántortanítói állásra (anyaegyház) pályázatot hirdet. Javadalom: modern lakás, kert, melléképületek, 1200 kor. alapfizetés, ebből 424 kor. államsegély, 400 kor. a hitközségtől, föld, rét s stóla. Az egyházi zenében képzetebb egyének illetőleg, kiknek van ambíciójuk a továbbképzésre, énekkar vezetésére, föltétlenül előnyben részesülnek s törekvésükben anyagi s szellemi támogatást nyernek. Határidő *okt. 8.* ugyanekkor délelőtt 11 órakor próba. Hárskút p. Dornó (Gömör megye). *Iskolaszék*. 1249 1—1

Kecső leányegyházi róm. kath. elemi iskolához míg a rendes kántortanító katonai kötelezettségét teljesíti helyettes kerestetik, ki misét és temetést végezni tud. Díjazása 800 kor., bútorozott lakás, és stóla. Okmányait azonnal küldje a csoltói (Gömör) plébániahivatalhoz. 1280 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Kisperkátai (Fejér m.) róm. kath. fiúiskolához rendes tanítói fizetés ellenében novemberig kisegítőnek férfi- vagy nőtanító kerestetik. Állás azonnal elfoglalando. *Kéri Ferenc* plébános. 1290 1—1

A vértessacsai iskolánál újonnan szervezett V. osztálytanítói állásra pályázat hirdetnek. Javadalom: a hit-

közégtől 100 kor., államsegély 900 kor., 2 szobás lakás és kert természetben. Kötelmei: egy osztályt tanítani. Csakis okleveles tanítónok pályázhatnak. Németül tudók előnyben. Pályázati határidő *okt. 15.* Az állás november 1-én foglalandó el. Kérvények plébániára küldendők. *Iskolaszék.* 1289 1—1

Az **adonyi** (Fejér m.) róm. kath. iskolaszék a ker. iskolatevérek vezetése alatt álló háromtanítós fiúiskolájába jelen tanévre kiegészítő tanítót keres. Díjazás: évi 1000 kor., havi előleges részletekben, egy a legszükségesebbekkel bútorozott szoba, 4 m³ tűzifa. Kötelességek szabályzatban, állás október 15-én elfoglalandó. Pályázati határidő: *október 9.* *Csöngedy Gyula* esp.-plébános. 1234 1—2

A **bevári** (u. p. Ercsi, Fejér m.) róm. kath. osztálytanító iskolai tanítói állására *okt. 5-iki* határnappal pályázat hirdetik. Javadalma: szabad lakás, 400 □ öl kert, 320 kor. készpénz, 31-50 kor. vizgadój, tandíjmegváltás címén a családok száma szerint körülbelül 200 kor., 6 q buza, 4 q árpa, 8 q rozs, 1200 □ öl tengeriföld, egy darab tehéntartás téli és nyári takarmányozással, kettő öreg, kettő fiatal sertéstartás, szabad fűtés, templomba és hivatalos utazások (gyűlések és gyónás) kocsi a vasutig, utiköltség, 5 kor. napidíj, esedékes korpótlék. Az összes illetményeket Grünwald Testvérek és Schiffer bérgazdasága fizeti. Kötelességei: 6 osztályt, valamint az ismétlőiskolát «Rendszabályok» betartásával tanítani, a gyermekeket a szentgyónásra kísérni és az egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesületbe beiratkozni. Családos tanítói pályázhatnak. Az állás mielőbb elfoglalandó. Szabályszerűen felszerelt kérvények mélt. *gróf Wimpffen Siegfried* úrhoz intézve alulírottakhoz küldendők. Göböljárás, u. p. Ercsi (Fejér m.). *Dr. Schoderbeck Lajos*, lelkes-gondnok. 1242 1—1

Szepesi püspöki megye.

A **liptószenterzsébetkelecsényi** róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra *okt. 8.* pályázatot hirdet. Kántori jövedelme: erdő, párbér, stóla 480 kor., tanítói jövedelme tandíj címén 180 kor., díjlevél szerint, ezer koronáig államsegéllyel lesz pótolva. Jó lakás mellékhelyiségekkel. Tót nyelv megkivántatik. Kérvények a liptószentmiklósi plébániára címzendők. 1240 1—2

A **liptóluzsnai** negyedik róm. kath. tanítói állásra *okt. 15.* pályázat hirdetik. Összjövedelme 1270 kor. Pályázók nők is lehetnek. Folyamodványok liptóluzsnai iskolaszékhez küldendők. Tót nyelv kívántatik. *Iskolaszék.* 1264 1—1

A **benedikói** (Árva m.) róm. kath. néptanítói állásra *okt. 13-ig* pályázatot hirdet az iskolaszék. Fizetése 1000 kor., kétharmad államsegély. Jó lakás, 20 kor. kertiletmény. Tótul tudni szükséges. 1281 1—1

A **felsőzugói** (Szepes) róm. kath. iskolához *okt. 1-től* május végéig helyettes tanító kerestetik. Törvényes fizetés és lakás. Nők is pályázhatnak. Állás azonnal elfoglalandó. *Wingritzky Vilmos*, tanító. 1287 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A lemondás folytán megüresedett **alsóöri** róm. kath. kántortanítói állásra az iskolaszék pályázatot hirdet. Jövedelme: tandíj 300 kor., 16 pm. buza, vagy 128 kor., 16 pm. rozs vagy 96 kor., 8 bécsi öl puha hasábfu, házhoz szállítva és felvágva 200 kor., 7 kat. hold 697 □ öl szántó, 3 kat. hold 387 □ öl rét, jelenleg 879 □ öl szántó kivételével évi 450 koronáért herbe adva, orgonadíj 124 kor., stóla 40 kor., temetőfü 8 kor., két szoba, konyha, mellékhelyiségek és házikert. Mint képesítéshez nem kötött foglalkozásért — ha elvállalja — három tanterem fűttetéséért 6 bécsi öl fából 12 kor., hétköznapi sekrestyési teendőkért circa 30 kor., ostyasütésért 1 pm. buza vagy 8 kor. Kötelessége egyik tanteremben tanítani, az ismétlőiskolákat oktatni, az összes kántori teendőket elvégezni. A kérvé-

nyek ngs és főt. *Pulay József* tb. kanonok, esp.-plébánoshoz küldendők *október 3-ig.* Próbaéneklés és választás *okt. 5-én* délelőtt 10 órakor. Megbízásból *Vértes Ernő*, kántortanító. 1190 2—2

A **hegyhátszentmártoni** kántortanítói állás pályázata Javadalma államsegéllyel 1000 kor., 20 kor. kertiletmény, szép új lakás. Kötelmei díjlevel szerint. Pályázati határidő *okt. 1.*, választás *okt. 6.* délután 3 órakor. Személyes megjelenés kívánatos. Kérvények az ivánci esperesi hivatalhoz. 1209 2—2

A **jáki** (Vas m.) róm. kath. osztálytanítói állásra (esetleg két állásra egyforma jövedelemmel) *október 6-ig* pályázat hirdetik. Fizetés: 1000 kor., egy szoba és 20 kor. kerpótlék, vagy ez utóbbi helyett fűtés és takarítás. Kötelesség: a hétköznapi és ismétlőiskolások tanítása, a kántoriakban való segédkezéssel. Az állást azonnal el kell foglalni. Kérvények az iskolaszéki elnökhöz küldendők. 1238 1—1

A «Népnevelő» f. évi 37. számában hirdett **pónici** osztálytanítói állás *okt. 13-iki* határnappal meghosszabbítatik. 1263 1—1

A **pápoci** (Vas m.) róm. kath. négytanerős iskolához a II. oszt. tanítónak egyéves katonai szolgálatra történt besorozása miatt megüresedett osztálytanítói állás betöltésére helyettes tanító kerestetik. Javadalma 8 hónapi időtartamra 800 kor. havi előleges részletekben, bútorozott egyszobás lakás és kertiletmény helyett 2 m³ kemény tűzifa. Kötelességei a helyettesített osztálytanító püspökileg jóváhagyott díjlevelében foglaltak szerint. Férfitanító hiányában nőtanító is alkalmaztatik. Felszerelt kérvények *Rozman József* plébános, elnök címére *okt. 6-ig* küldendők. Az állás felszólításra azonnal elfoglalandó. 1254 1—1

A zalatárnoki plébániához tartozó **Tófej** község róm. kath. kántortanítói állására pályázat hirdetik. Javadalma 5 h. szántó és rét — 18640 kor., 12 m. tűzifa — 84 kor., lélekpenz, karcgabona, kollektabor — 10960 kor. Fizetésekiegészítő és tandíjpótló államsegély 620 kor. kérendő, harangozókéve — 30 kor. Határidő *október 5.* Személyes megjelenés előnyös. Választás 6 án. Zalatárnok *Szilner József* pléb. isksz. elnök. 1250 1—1

1. A **pálfiszei** róm. kath. tanítói állásra pályázat nyitattik. Javadalmazás: új lakás, két szoba, konyha, éléskamra, tágas házikert. Iskolafentartóktól 100 kor., fizetésekiegészítés az államkormánytól 900 kor. Nők is pályázhatnak. Pályázati határidő *okt. 9.* Választás 10-én. Millei, Zala m., posta Nagylengyel, vasuti állomás Zalaegerszeg. *Grácz János*, esp.-pléb. 1271 1—1

2. A **petrikeresztúri** II-ik róm. kath. tanítói állásra pályázat nyitattik. Javadalmazás: iskolafentartóktól 100 kor., fizetésekiegészítés 900 kor., kerpótlék 20 kor. Megfelelő lakás. Nők is pályázhatnak. Határidő *október 9.* Választás *okt. 10.* Millei, Zala m., posta Nagylengyel, vasuti állomás Zalaegerszeg. *Grácz János*, esp.-pléb. 1272 1—1

Rábakethelyre (Vas m. Szentgotthárd melletti III-ik tanítói állásra róm. kath. nőtlen férfitanító kerestetik. Jövedelme: hitközségtől 800 kor., államsegély 200 kor., 20 kor. kertiletmény, egy bútorozott szoba. Kötelességei: tanítja az iskolaszék által kijelölt osztályt s az ismétlősök egy részét; kántoriakban díjtalanul segédkezik, a gyermekeket templomba vezetni, s ott reájuk felügyel. Kántoriakban jártasak, s a személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Választás *október 6-án* délelőtt. Kérvények főt. *Németh Géza* plébános úrhoz küldendők. Állás azonnal elfoglalandó. p. h. *Nagy Emil* iskolaszéki jegyző. 1273 1—1

A **pásztorházai** (Vas m.) róm. kath. iskolaszék a megüresendő III. tanítói állásra *okt. 20-ára* pályázatot hirdet. Javadalma 900 kor. államsegélyből, 100 kor. a hitközségtől s a kertiletmény fejében 8 m. puha hasábfu házhoz szállítva s egyszobás lakás konyhával. Köteles-

segét díjvel, szerint. A horvát vagy más szláv nyelvet beszélők s az orgonálásban jártasok előnyben részesülnek. *Jandrisents Péter*, isksz. elnök. 1276 1—1

Váci egyházmegye.

Ceglédre keresek egy jóhangú segédkantort. Fizetése havi 32 kor. és ellátás. Ágynemű, mosás, világítás nincs. *Krébezz Gyula* róm. kath. kántor. 1241 1—2

Dunakeszi róm. kath. iskolaszék folyó iskolaévre egy férfi- és egy nő-helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet. A pályázatok *Richter Béla* iskolaszéki elnök címére küldendők *okt. 6-ig*. Javadalmazásuk 10 havi rendes tanítói fizetés. Az állások *okt. 10-én* elfoglalandók. 1296 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A peremartoni róm. kath. népiskolánál *október 3-ig* osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme: hitközségtől 130 kor., államsegély 870 kor., kertilletmény 20 kor., butorozott szoba fűtéssel. Köteleessége a kijelölt osztályokat önállóan vezetni, a gyermekeket naponkint az ismétlésre vezetni és ott rájuk felügyelni, szükség esetén a kántoriakban díjtalanul segédkezni és a «Gondviselés» intézetnek tagjává lenni. Személyes megjelenés megkívánatik. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények *Sermán Antal* plébánoshoz Peremartonba (Veszprém m.) küldendők. 1293 1—1

A zalaszentlői róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetése 900 kor. államsegély, 100 kor. a hitközségtől, 20 kor. kertilletmény. Egyszobás lakás butorozattal, egy öl tűzifa, meghordva és felvágva. Pályázati határidő *okt. 11.* Köteleessége a kijelölt osztályban tanítani, tanoncokat ismétlésre vezetni, vasárnapi iskolások fele részét tanítani, szükség esetén a kántoriakban segédkezni, ha még nem tagja, a gondviselés intézetbe belépni. Csak férfitanítók pályázhatnak. Kérvények *Hajba Mihály* plébánoshoz küldendők. 1285 1—1

Pályázat Nyim (Somogy m.) fiók hitközség iskolájához kántortanítói állásra. Jövedelmei: lakás két szoba, meleg konyha, kamra és gazdasági épületek, konyha és szilvákert, 1 hold 800 □ öl rét kat. jövedelme 12 kor., hitközségtől 600 kor., államsegélyből 295 kor., Ferenc József-alapítványból 4750 kor., ismétlőiskolások oktatásáért polg. községtől 20 kor., stólából 30 kor., összesen: 100450 kor. Köteleessége a mindennapi és ismétlő tankeleleteket tanítani, kántori teendőket végezni és a «Gondviselés» nyugdíjintézetnek tagjává lenni. Kérvények *okt. 14-ig Körmeny József* ságvári plébánoshoz küldendők. Választás október 15-én. 1284 1—1

Surdí kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalom lakáson kerten kívül 1000 kor. Határidő *okt. 2.* Személyes bemutatkozás szükséges. Kérvények Zákányi plébániahivatalhoz küldendők. 1288 1—1

A csóti róm. kath. iskolánál két osztálytanítói állásra *október 5-ig* pályázat hirdetik. Fizetés államsegéllyel 1000 kor., egyszobás emeleti szép butorozott szoba. Kertilletmény helyett fűtés. Kántoriakban segédkezni tartoznak. Egyéb köteleesség díjvelben. Állás azonnal elfoglalandó. *Stenger Gyula* plébános. 1245 1—1

A somogyvári róm. kath. iskolaszék *okt. 15-től* június végéig helyettes tanítót keres. Fizetés 1020 kor. évi fizetésnek a jelzett időre eső részlete. Butorozott szoba, fűtés. Határidő *okt. 7.* Iskolaszék. 1265 1—1

Az ugodi róm. kath. iskolaszék 1912. év október 1-től 10 hónapra terjedő időre okleveles helyettes keres, ki a kántorságban jártas. Fizetés: államsegéllyel 1000 koronából esedékes részlet és törvényes lakás. 1248 1—1

Kislődön egyik osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetése: 1. államsegélyből 900 kor., 2. a község

pénztárból 100 kor. és egy szoba fűtéssel. Kérvények *okt. 15-ig* az iskolaszék elnökségéhez küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. *Röthy Mihály* c. kanonok, esp.-plébános. 1251 1—1

A csatári (Zala m.) plébániához tartozó Sárhida fiókközség kántortanítói állomására pályázat hirdetik. Jövedelem hitközségtől 400 kor., államtól 600 kor., a vasárnapi litániáért 50 kor., 6 szekér puhafa és 2 öl keményta. A választás személyes megjelenéssel *okt. 6-án* vasárnap szentmise után lesz a csatári plébánián. Állás azonnal elfoglalandó Vasuti állomás Boczföldén, a csatári plébániától 10 perc. A kérvények a plébániára küldendők. 1257 1—1

A zalaigricei (Szentpéteruri plébánia) róm. kath. kántortanítói állás elhalálozás folytán üresedésbe jött, melyre *október 15-re* pályázat hirdetik. Jövedelmei: I. Hitközségtől: 1. Lakás, mely áll 2 szoba, konyha és kamrából; továbbá istálló és ólak, értéke 120 korona. 2. Minden házaspár után $\frac{1}{3}$ q. mérő rozs, a 260 kor., 54 pár után 140 kor. 40 fill. 3. Minden házaspár után 20 fill., lélekpenz 10 kor. 80 fill. 4. Borkollekta értéke 1450 kor. 5. Négy öl hasáb tűzifa házhoz szállítva 120 kor. 6. Harangoztatásért, ha elfogadja 6 q. mérő rozs értéke 4080 kor. 7. Stolaris jövedelem 10 kor. II. Földesuraságtól: 10 q. mérő buza = 80 kor., 18 q. mérő rozs = 14040 kor., egyq. mérő főzelék = 6 kor., 30 font konyhasó = 450 kor., $\frac{3}{2}$ kataszt. hold rét használatra 200 kor., 1 kataszt. hold kukorica föld használatra 40 kor., egy db. kender, egy db. káposztaföld használatra 10 kor., 6 db. marha nyári legetése 60 kor., egy öl hasáb-tűzifa s 2 szekér ág házhoz szállítva 40 kor., malom-fuvarok 10 kor. III. Államsegélyek: Fizetéskiegészítés 335 kor., tandíjpótló államsegély 80 kor., összesen 146840 kor. Köteleességei: egy tanteremben a mindennapi és ismétlőiskolások gyermekeit tanítani, a «Gondviselés» című tanítói nyugdíjintézetnek tagja lenni, vasár- és ünnepnap litániát tartani, ádventben minden nap hajnali könyörgést végezni. A megválasztott tanító tartozik az állomást választása után egy hét alatt elfoglalni. Pályázatok tönjtelt időig alulírott iskolaszék elnökehez küldendők. Pályázók személyes megjelenése kéri. Szentpéterur. *Naup Márton* plébános, isksz. elnök. 1259 1—1

A somogyvári róm. kath. elemi népiskolához férfi tanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetése államsegéllyel 1000 kor. Butorozott szoba. Fűtés, tisztogatás, kertilletmény fejében. Kántori teendőkben díjazás nélkül köteles segédkezni. Határidő *október 6.* Iskolaszék. 1279 1—1

Szeptek (Zala m.) vasutállomás községi elemi népiskolánál újonnan szervezett III-ik sorszámú férfi tanítói állás betöltendő. Javadalma: egy szoba, fűtés nélkül, takarítás és lakbérpótlék nélkül. Államsegély 900 kor., iskolapénztárból 100 kor. és kertválság címén 20 kor. Személyes megjelenés előny. Köteleessége: rábizott osztályt és az ismétlés-órákat tanítani, templomba kísélni, rájuk felügyelni és a kántort szükség esetén helyettesíteni. Kérvények az iskolaszék címére küldendők. Választás *október 13-án*. 1269 1—1

A bakonypölöskei róm. kath. iskolához helyettes tanító kerestek egy évre, míg a rendes tanító katonaszkodik. Fizetése 800 kor., butorozott szoba, 100 korona második szoba pótléka. Kérvényeket főt. *Antal Lajos* noszlopi plébános, isksz. elnök úrhoz küldjék német nyelvben is jártas okl. tanítók *okt. 6-ig*. Állás október 10-én elfoglalandó. *Benedek*, isksz. jegyző. 1268 1—1

A balatonszemési osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme: 1000 kor. Ebből 900 kor. államsegély, 100 kor. a hitközségtől. Kétszobás modern új lakás, konyha, éléskamra, pince, az udvaron egy kis konyhakert. Köteleessége az iskolaszék által kijelölt osztályokat tanítani, kántoriakban segédkezni, a gyermekeket szentmisére kísélni, rájuk felügyelni, őket egyházi énekekre tanítani, az ifjúsági egyesület megalakításában,

vezetésében, az iskolák évi költségvetésének készítésében, az isk. pótló kivetésében, elkönyvelésében a kántortartónak segédkezni, a «Gondviselés» intézet tagja lenni tartozik. Kérvények okt. 8-ig Sandll József isksz. elnökhöz nyújthatók. Választás okt. 13. d. u. 3. Személyes jelenlet megkívántatik. 1291 1-1

Katonaságnál lévő tanítót helyettesíték. Cím: a kiadó-hivatalban. 1294 1-1

Mária énekeink legszebb gyöngyei, 100 szebbnél szebb ének díszes orgonakisérettel, 2 részben. Egy-egy rész 3 kor. együtt a kettő 5 kor. 48 csinos és dallamos orgonadarab 2-40 kor.

379 19-26 **Zámbó Károly kántor, Szeged.**

50 új gyászmise offertorium 1 kor. Orgonahangok 3, 4 és 5 korona. 469 20-39

MOLNÁR JÓZSEF kántor, Kunszentmiklós

CSODA-

rajzmtatár 1 könyvben, amely a népiskola mind a hat osztályában tanítandó rajzokat módszeres kidolgozásban, részben színes képekkel tartalmazza. — Megrendelhető 1-70 K előleges beküldése mellett

Szabó Dénes tanítónál, Ehed, (Maros-Torda, vm.) 1228-2

Dallamos präludiumok az összes hangnemekből 4 kor.
Miatyánk, Üdvözlégy 2 kor. Ünnepi daloskönyv 3 kor. Népszöveg-ségi induló 3 kor. Kontor Elek kollegánk Budapest, II., Albrecht-út 7. szám.

Tíz „TANTUM ERGO“,

egy és több szólamú, orgonakisérettel, kapható egy korona beküldése ellenében bérmentve Parák Lázár kántónál, Tiszolc, Gömörmegye. 1282-1

Legjobb népiskolai daloskönyv a

„KIS MUZSIKUS“!

100 gyönyörű magyar népdal iskolai szöveggel, 2 gyermekszólamra. Az «Orsz. Kath. Tanügyi Tanács» által approbálva I—II. füzet ára 1 kor. 60 fill. Kotta nélkül a *falusi gyermekek részére* 40 fill.

Megrendelhető a

SZENT-ISTVÁN-TÁRSULATNAL
(Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Elismert elsőrangú műremek csak a Zimmermann-féle harmoniumok!

Az előkelő valódi Zimmermann-féle

HARMONIUMOK

legelőnyösebben beszerezhetők közvetlenül a monarchia vezér-képviseletétől:

HÖRL NÁNDOR
Pozsony, Ferenciek-tere 4.

Főtiszt. papság és tanároknak kényelmes részletfizetés.

Harmonium-katalogus ingyen!

Üzletek: Lipse, Szent-Pétervár. Moszkva, Riga és London.

ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

RIEGER OTTÓ

hazánk legnagyobb orgonájának (a királyi orgonájának a koronázási templomban) alkotója, vilámos gépekkel berendezett cs. és királyi udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

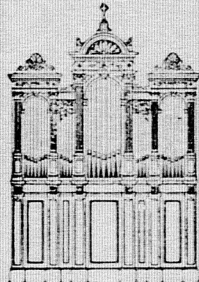
Cs. és királyi udvari szállító.

A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kitüntette. Kedvező fizetési feltételek mellett pneumatikai nemeshangú orgonákat szállít.

Mindenemű orgonajavításokat és hangolásokat lelkiismeretes pontossággal teljesít.

Tervezeteket és mintarajzokat kívánatra díjmentesen küld.

64 2-52

Népiskolai címtáblák

45x60 cm. nagyságban rendkívül tartós, ölmazott acélbádoglemezből, fehérzománc alapfestéssel, fekete nagybetűs felirattal, az itt látható mintarajz szerint színes magyar címerrel ellátva darabonként 15 koronáért megrendelhetők.

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részv. társaság.

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/B. szám.

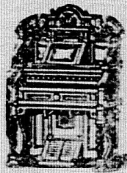
Bármely más felirat jutányos áron megrendelhető. 278

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ és TSA

Budapest, X., Delej-utca 25 B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-mértékkel templomok, szeminariumok részére és mint gyakorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó vasuti állomásig

Tanároknak s lelkeseknek különösen szíveskedem. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

Kérjen árjegyzéket, pianók és pianínókról.

ÉRTESÍTÉS!

Folyó év november hó elején jelenik meg az
**első magyarnyelvű nagy kézi-
 atlasz a Magyar Földrajzi Intézet
 VILÁGATLASZA**

95 fő- és 190 melléktérképpel 130 térképlapon **130.000** nevet tartalmazó névjegyzékkel, terjedelmes szöveges résszel, ábrákkal.

Szerkesztik:

Gróf Teleki Pál dr. és Kogutowicz Károly dr.

A szerkesztés a **legkiválóbb és leghivatottabb szakemberek** közreműködésével történik, tehát már eleve biztosítva van az, hogy az

all deutsch atlaszok

a jövőben **Magyarországon** nem fognak vevőre találni.

Előfizetési feltételeket és mintalapot kívánatra küldünk. ■ Gyűjtőknek nagy kedvezményt ■ ■ adunk. ■ ■

Ingyen példány!

1244 1-1

Ára díszes félbőr-kötésben, vagy tokban **50** korona, lapokban **42** kor.

Magyar Földrajzi Intézet R. T.
Budapest, V., Rudolf-tér. (Margit-hid pesti hidfő.)

Kapható a Szent-István-Társulatnál is, Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28. szám.